

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS/ NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE (FAL)

LEPHEPHE LA BORARO (P3)

2023

MEPUTSO: 100

NAKO: Diiri tše 2½

Palomoka ya matlakala a dipotšišo ke 6.

DITAELO LE TSHEDIMOŠO

1. Lephephe le, le arotšwe ka DIKAROLO TŠE THARO, e lego YA A, YA B le YA C.

KAROLO YA A: Ditaodišo (50)
KAROLO YA B: Ditšweletšwa tša tirišano tše telele (30)
KAROLO YA C: Ditšweletšwa tša tirišano tše kopana (20)

2. Araba potšišo E TEE karolong YE NNGWE le YE NNGWE.
3. Šomiša polelo ya Sepedi.
4. Thoma KAROLO YE NNGWE le YE NNGWE letlakaleng LE LEFSA.
5. Beakanya (ka tsela ya mmepe wa monagano, seswantšho, mantšu a bohlokwa le tše dingwe) o be o dire padišišobohlatse. Peakanyo ya gago e tšwelele PELE ga ditšweletšwa ka moka.
6. Peakanyo e bonagale gabotse. E laetšwe ka go thala mothalo wa go putla.
7. Šomiša nako ya gago ka tsela ye:
- KAROLO YA A: Metsotso ye 80
KAROLO YA B: Metsotso ye 40
KAROLO YA C: Metsotso ye 30
8. Dikarabo di nomorwe go ya le ka fao dipotšišo di nomorilwego ka gona.
9. Efa KAROLO YE NNGWE le YE NNGWE hlogo ya maleba.
10. Hlogo ga se ya swanela go balwa ge go dirwa palo ya mantšu.
11. Ngwala ka bothakga le ka mongwalo wa go balega.

KAROLO YA A: DITAODIŠO**POTŠIŠO YA 1**

Kgetha E TEE go dihlogo tše seswai tše di latelago gomme o ngwale taodišo ya botelele bja mantšu a magareng ga 250 le 300.

Taodišo e rulaganywe ka lenaneo la go swana le la mmepe wa monagano goba lenaneo leo le ka go thušago go rulaganya. O tla fiwa meputso ya go rulaganya.

- 1.1 Ka tla ka tšhoga ... [50]
- 1.2 Setšo sa rena se sobelela re se lebeletše. [50]
- 1.3 Ke ile ka se rate ka mokgwa wo a boletšego le nna ka gona. [50]
- 1.4 Tšhelete ya go fiwa bahlokamešomo e namoletše ba bantši. [50]
- 1.5 Go tswalelwa ga thekišo ya madila nakong ya Covid-19, go ile gwa fokotša/tliša mathata a mantši. [50]
- 1.6 Phetogo e bohloko ebile e bose. [50]

Kgetha seswantšho SE TEE go tše di latelago, gomme o ngwale taodišo ka sona. Ngwala potšišo (1.7 goba 1.8) gomme o fe taodišo ya gago hlogo ya maleba.

ELA HLOKO: Go swanetše go ba le kamano magareng ga taodišo ya gago le seswantšho seo o se kgethilego.

1.7

[Mothopo: Inthanete]

[50]

1.8

[Mothopo: Inthanete]

[50]

PALOMOKA YA KAROLO YA A: 50

KAROLO YA B: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE TELELE**POTŠIŠO YA 2**

Araba potšišo E TEE go tše nne tše di latelago. Botelele bja karabo ya gago e be mantšu a magareng ga 120 le 150 (diteng fela).

Setšweletšwa se rulaganywe ka lenaneo la go swana le la mmepe wa monagano goba lenaneo leo le ka go thušago go rulaganya. O tla fiwa meputso ya go rulaganya.

2.1 LENGWALO LA SEGWERA/SETLWAEDI

Motho mang le mang o boelwa ke seo a se šometšego. Malome le yena bjalo ka motho, o ile a thwala matogwana a mošomo gore a kgone go itirela. Lehono di mo atlile ebile o kgonne go reka sefatanaga.

Ngwalela malome wa gago lengwalo la go mo lebogiša sefatanaga seo.

[30]**2.2 ATHIKELE YA KURANTA**

Bekeng tše pedi tšeo di fetilego, go kwagetše mekgoši ya go utswiwa ga difatanaga. Ge re sa tlabilwe ke tša difatanaga, gwa tšwelela gape selo sa dithoto tšeo di utswiwago ka malapeng le dikgwebong.

Ngwala athikele yeo o lemošago batho ka moo ba ka itšhireletšago ka gona.

[30]**2.3 POLEDIŠANO**

Mogale o re bohumi ga bo nyake thuto mola Sefako a re thuto ke lehumo leo o ka se le amogwego ke motho.

Re alele poledišano yeo ya bona go fihla mafelelong a yona.

[30]**2.4 POTŠIŠOTHERIŠANO**

Morutišigadi Malope o išitše selo go hlogo ya sekolo mabapi le Lesibana yoo a šalelago sekolong letšatši ka letšatši.

Re alele potšišotherišano yeo e diragalago magareng ga hlogo ya sekolo Mna. Malatši le Lesibana.

[30]**PALOMOKA YA KAROLO YA B:****30**

KAROLO YA C: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE KOPANA**POTŠIŠO YA 3**

Araba potšišo E TEE go tše tharo tše di latelago. Botelele bja karabo ya gago e be mantšu a magareng ga 80 le 100 (diteng fela).

Setšweletšwa se rulaganywe ka lenaneo la go swana le la mmepe wa monagano goba lenaneo leo le ka go thušago go rulaganya. O tla fiwa meputso ya go rulaganya.

3.1 PAPTŠO

Ka lebaka la maemo a lapa leno, o bone go le kaone go ithomela kgwebo ya go hlatswa difatanaga.

E bapaletše batho ba motse wa geno le ba metsemabapi.

[20]**3.2 PUKUTŠATŠI**

Ka letšatši la gago la matswalo batswadi ba gago ba go diretše moletlo wo mogolo wa go go lebogiša ge Modimo a go babaletše bophelong.

Ngwala ditiragalo tša letšatši leo.

[20]**3.3 DITŠHUPETŠO**

O rile ge o etšwa ka kgorwana ya geno wa gahlana le monna yo a bego a nyaka lebenkele la go rekiša diaparo tša sekolo. O ile a go kgopela tsela ya go ya lebenkeleng leo.

Mo laetše ka ditšhupetšo tša go tloga kgorwaneng ya geno go fihla lebenkeleng leo.

Ditšhupetšong tša gago tšweletša tše di latelago:

- Maswao.
- Dilo tša tlhago.
- Dilo tše e sego tša tlhago.
- Monabo ka dikilometara goba dimetara.
- Dikhutlonne.

[20]**PALOMOKA YA KAROLO YA C: 20****PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 100**